

Handläggare:
Margaretha Häggroth

Yttrande över Motion 2009:20 av Ingvar von Malm- borg m fl (mp) om inrättande av en länsteaterfunk- tion i Stockholms län

1 Förslag till beslut

Kulturnämnden föreslås besluta

att till Landstingsstyrelsen yttra sig över Motion 2009:20 av Ingvar von Malmberg m fl (mp) om inrättande av en länsteaterfunktion i Stockholms län, i enlighet med förslagsskrivelsen.

2 Bakgrund

Hälso- och sjukvårdsroteln har till kulturnämnden remitterat en motion av Ingvar von Malmberg m fl om inrättandet av en länsteaterfunktion i Stockholms län. Motionärerna hemställer att Stockholms läns landsting utreder de ekonomiska och organisatoriska förutsättningarna för en länsteaterfunktion och presenterar ett utarbetat förslag för landstingsfullmäktige.

3 Motionen

Motionärerna anför följande.

”Kulturverksamheterna inom Stockholms läns landsting är mycket ojämt fördelade. Några stadsdelar i innerstaden har ett rikt och utvecklat kultur- och nöjesliv, men redan ett par kilometer från Kulturhuset dör aktiviteterna bort. Efter att ha passerat Tranebergsbron eller Skanstullsbron hamnar man i områden där scener, konsthallar och biografier är sällsynta, på alltför många platser inom länet finns sker mycket få kulturevenemang.

Bilaga

1 Motion 2009:20 av Ingvar von Malmberg m fl (mp) om inrättande av en länsteaterfunktion i Stockholms län

2 Förslagsskrivelse

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2009-11-23

Stockholms län är ett av de få län i Sverige där man helt saknar länsteaterfunktion. Miljöpartiet de gröna anser därför att det är viktigt att inrätta en funktion där teater och dans når ut även till de minsta områdena i länet under hela året. På så sätt kan länsinvånarna – vuxna förvärvsarbetande, barn och ungdom, pensionärer, singlar, arbetslösa – nås av scenkonst på sin hemort.

Med detta hemställer jag att Stockholms läns landsting utser en utomstående konsult inom scenkonstområdet för att utreda behoven av en turnerande teater- och dansverksamhet och inrättandet av en ny länsteaterfunktion, driven i landstingets regi. Länsteaterfunktionen bör ha en central sammanhållen organisation, men kan i övrigt utformas på olika sätt. Utredningen bör presentera ett genomarbetat förslag där man också tar hänsyn till hur en länsteaterfunktion interagerar med andra teater- och dansverksamheten i länet och Riksteatern, sett över en helårsperiod.”

Motionärerna avslutar med att hemställa

”att Stockholms läns landsting utreder de ekonomiska och organisatoriska förutsättningarna för en länsteaterfunktion och presenterar ett utarbetat förslag för landstingsfullmäktige.”

4 Förvaltningens synpunkter

4.1 Kultur i länet

Stockholms län är en unik region i landet med både huvudstad, mindre och medelstora städer samt glesbygd. Detta gör att generella modeller för kulturlivets uppbyggnad som kan passa i riket i övrigt inte alltid passar för vårt län. I många län utgör den oftast landstingsägda länsteatern den enda hemvisten i länet för professionell teater. Vid sidan av Stadsteatern och de statliga teatrarerna finns det i Stockholms län ett stort antal professionella fristående teater- och dansgrupper. Under innevarande läsår är ca 40 av dem engagerade inom ramen för landstingets Scenkonststöd – se vidare 4.2 nedan. Därutöver finns det minst lika många konstellationer till som var och en utgör en del av det stora scenkonstutbud som finns i Stockholmsregionen, många av dem med föreställning även för barn och unga. I länets samtliga kommuner finns uppbyggda kommunala organisationer som skall stödja kulturlivet i den egna kommunen och verka för att olika kulturyttringar kan upplevas av kommuninvånarna. Flertalet kommuner har prioriterat barn och ungdom som målgrupp för föreställningar och aktiviteter. Det är givet att Stockholms stad med sin

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2009-11-23

storlek kan lämna större ekonomiskt stöd till kulturutövare i staden än en liten kommun och är en av anledningarna till att många aktiviteter sker inom staden. Stockholm har också en attraktionskraft för kulturarbetare som gärna vill vara i "hetluften" där inspiration och utvecklingsmöjligheter finns.

Motionären skriver att

"kulturverksamheterna inom Stockholms län är mycket ojämnt fördelade".

Det offentliga stödet till kulturverksamhet består av stöd från stat, landsting och kommun. Samtliga har lite olika infallsvinklar på hur man stödjer kulturverksamheter men generellt kan ändå sägas att i dagsläget svarar staten för stöd till kulturyttringar som anses vara av riksintresse, landsting och regioner stöder verksamhet som är av regionalt intresse och kommuner stöder kultur som är av lokalt intresse för invånarna i den egna kommunen. Stockholms läns landstinget lämnar genom kulturnämnden redan nu stöd till kulturverksamhet som har en utjämnande effekt, t ex Scenkonststödet och de olika länsfunktionernas verksamheter. Det stämmer, som motionären säger, att kulturverksamheterna i Stockholms län är mycket ojämnt fördelade; Det finns en i förhållande till övriga länet oproportionerligt stor koncentration av såväl teatergrupper som scener till Stockholm och innerstaden. Men vad avser utbudet av scenkonst för barn och unga så innebär kulturnämndens Scenkonststöd att denna ojämlikhet till stor del balanseras.

4.2 Landstingets nuvarande stöd till scenkonst

Landstingets kulturnämnd har sedan mitten av 1980-talet lämnat Stöd till scenkonst – Regionalt samarbete inom scenkonstområdet med länets kommuner. Innan dess lämnade landstingets stöd till Arena-teaterbåten som då seglade runt i länet med föreställningar av olika slag. Båten förstördes vid en brand och kostnaden blev för stor för att reparera den för fortsatt turnerande verksamhet. I detta skede gjordes en inventering av kommunernas behov av scenkonstföreställningar och hur detta skulle finansieras. Kommunerna var inte intresserade av större ekonomiskt åtagande för en länsteater och man kom gemensamt fram till att eftersom det redan då fanns så mycket scenkonstverksamhet i länet så var den bästa formen att bygga upp en turnerande verksamhet med befintliga grupper. Det bestämdes att landstinget stod för halva föreställningskostnaden och resekostnaden samt att kommunen som man besökte stod för resterande del av föreställningskostnaden. I verksamheten som pågår fortfarande och har ökat genom åren ingår föreställningar med eller utan kringarbete för barn, ungdomar och familjer innefattande teatermim-, dans-, musikteater- och allkonstföreställningar. Kulturnämndens anslag

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2009-11-23

till scenkonststödet för 2009 är 8 800 000 kr. Under hösten 2007 – våren 2008 genomfördes sammanlagt 3 378 föreställningar/projekt och sammanlagt 285 654 barn och ungdomar (0-25 år) deltog. Samtliga länets kommuner fick ta del av verksamheten. Verksamheten står även öppen för fristående skolor.

Utöver Scenkonststödet finns våra Länsfunktioner (Länsmuseet, Länsmusiken, Länsdanskonsulenten, Hemslöjdskonsulenterna, Film Stockholm, Regionbiblioteket och Mångkulturkonsulenten) som kommunerna kan vända sig till för råd i olika frågor inom deras respektive område och visst ekonomiskt stöd. Därutöver ges stöd till bl a Konserthuset, Folkoperan och Cirkus Cirkör som arbetar med olika projekt i flera av länets kommuner.

Landstinget har i budget för kulturnämnden prioriterat barn och ungdom. Under innevarande år skall 70% av nämndens stöd lämnas till verksamhet och projekt för barn och unga.

4.3 Kulturpropositionen

I regeringens kulturpolitiska proposition "Tid för kultur" anges ett antal prioriteringar som ska vägleda kulturpolitiken framöver. Det handlar bland annat om att stärka kulturens roll i samhället, beakta de förändringar som skett tack vare teknikutvecklingen och internationaliseringen samt att verka för att kulturen blir tillgänglig och angelägen för alla.

En ny modell för samspelet mellan stat, kommuner och landsting när det gäller kulturfrågor införs successivt i hela landet med början 2011. Modellen innebär att den regionala nivån får ansvar för att fördela en stor del av de statliga medlen som går till kulturverksamhet i respektive län. En särskild utredare, Chris Heister, har utsetts och fått i uppdrag att till den 15 februari 2010 lämna förslag på hur det praktiska genomförandet ska ske. I 2010 års budgetdirektiv får kulturnämnden landstingsfullmäktiges uppdrag att undersöka vilka förberedelser som bör göras och vilka krav som ställs på landstingsorganisationen för att möta en sådan ny struktur. Enligt förvaltningens mening vore det olyckligt att vidta mer omfattande förändringar i "infrastrukturen" hos de kulturverksamheter som landstinget i huvudsak ansvarar för innan formerna för ökad samverkan med kommunerna är bestämda – tanken är ju att kommunerna framdeles ska kunna påverka den här typen av ställningstaganden.

4.4 Vad skulle en länsteater innebära för övriga teatergrupper?

Att ersätta verksamheten inom Scenkonststödet med en länsteater vore olyckligt. Dels skulle mångfalden i verksamheten gå förlorad. Dels skulle arbetstillfällena för de fria grupperna försvinna. Vidare föreligger det stor risk för att

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2009-11-23

kostnaderna för att upprätthålla en verksamhet över hela länet inom en länsteater skulle öka jämfört med dagens system med fria grupper som själva sköter sin administration, t ex bokningsverksamheten. Alternativt skulle naturligtvis en länsteater kunna verka parallellt med dagens Scenkonststöd. Frågan blir då vad länsteatern egentligen skall erbjuda och som inte finns i dag? Ur konkurrenssynpunkt skulle det sannolikt bli svårt att upprätthålla neutralitet mellan en länsteater och det fristående kulturlivet.

4.5 Teater för vuxna

Som nämns i avsnitt 4.2 har landstingsfullmäktige uppdragit åt kulturnämnden att 70 procent av nämndens stöd skall gå till verksamhet för barn och unga. Det har varit politisk enighet kring prioriteringen av barn och unga även om målsättningen höjts under innevarande mandatperiod. I detta utlåtande har förvaltningen därför hittills yttrat sig utifrån att motionens resonemang utgår från scenkonst för barn och unga. Om motionärerna även inkluderar scenkonst för vuxna i sina skrivelser så är situationen annorlunda. Här är koncentrationen till Stockholms stad och i synnerhet innerstaden mycket stor. Det finns inget ekonomiskt stöd för att specifikt erbjuda vuxna i hela länet teater även om Teater är den dominerande konstformen bland de projektstöd som kulturnämnden fördelar under året. Även här utgör dock barn och ungdomar över 50 procent av målgruppen. Om landstingsfullmäktige vill ändra sitt uppdrag till kulturnämnden och även stödja teater och dans för en vuxen publik kommer kulturförvaltningen och kulturnämnden naturligtvis att införa regler i enlighet med den inriktningen.

4.6 Förvaltningens sammanfattande synpunkter

Mot bakgrund av vad som framförs anser förvaltningen att det i dagsläget inte är angeläget att landstinget utreder de organisatoriska och ekonomiska förutsättningarna för en länsteaterfunktion. Inom kulturnämndens olika verksamhetsområden och stödformer finns idag fungerande arrangemang för att möjliggöra för länets kommuner och deras invånare, främst de prioriterade åldersgrupperna 7 – 25 års, att ta del av kultur inom olika områden. Vidare vore det olyckligt att vidta större förändringar i kulturens ”infrastruktur” innan landstinget och länets kommuner funnit former för ökad samverkan i enlighet med intentionerna i den statliga propositionen ”Tid för kultur”.

Hans Ullström